

Arqueologia Agrària de l'Edat Mitjana

Codi: 100331
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500241 Arqueologia	OB	3	2
2500501 Història	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Félix Retamero Serralvo
Correu electrònic: Felix.Retamero@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Helena Kirchner Granell
Jose Maria Vila Carabasa

Prerequisits

Els propis de la titulació.

Cal tenir coneixements d'anglès, atès que bona part de les lectures imprescindibles estan en aquest idioma. També és convenient estar familiaritzat amb algun programa de cartografia i de dibuix.

Objectius

Aquesta assignatura forma part de la matèria "Espai, paisatge i territori". L'objectiu general de la matèria és l'estudi de les formes del paisatge prehistòric i històric. Els objectius formatius específics de l'assignatura són:

- Conèixer l'estat de la qüestió dels estudis arqueològics sobre les pràctiques agràries medievals.
- Relacionar les recerques arqueològiques amb les grans qüestions historiogràfiques sobre les pràctiques agràries i les pagesies medievals i preindustrials, en general.
- Conèixer les característiques generals de les agricultures medievals i els registres arqueològics i textuals que les fan recognoscibles.
- Familiaritzar-se amb les tècniques pròpies de l'estudi dels espais agraris, específicament d'època medieval.

Competències

Arqueologia

- Fer i dirigir treballs propis de l'arqueologia de camp: excavació i prospecció.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.

- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Utilitzar els principals mètodes, tècniques i instruments d'anàlisi en arqueologia.

Història

- Aplicar mètodes i tècniques propis d'altres ciències socials.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar les tècniques i els instruments d'anàlisi adequats als casos d'estudi.
2. Aplicar les tècniques i els instruments d'anàlisi adequats per als casos d'estudi.
3. Aplicar protocols d'execució dels treballs de camp i recollida de mostres.
4. Aplicar tant els coneixements com la capacitat d'anàlisi a la resolució de problemes relatius al camp d'estudi propi.
5. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
6. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa. Saber utilitzar de manera experta les possibilitats d'Internet.
7. Combinar recursos tècnics procedents de disciplines afins.
8. Dominar les tècniques i els recursos instrumentals propis de l'anàlisi de laboratori arqueològic.
9. Dominar les tècniques i els recursos instrumentals propis de l'excavació i la prospecció arqueològiques.
10. Establir protocols de recerca per a projectes de recerca originals.
11. Interpretar els resultats procedents de l'arqueologia de camp inserint-los en el context històric.
12. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
13. Realitzar documents gràfics convencionals: planimetria, topografia, cartografia, dibuix il·lustratiu.
14. Transmetre els resultats de la recerca arqueològica i comunicar conclusions, de manera clara, tant oralment com per escrit, a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
15. Utilitzar el vocabulari tècnic específic i d'interpretació de la disciplina.
16. Utilitzar tant eines informàtiques bàsiques (per exemple, processadors de textos o bases de dades) com programes especialitzats necessaris en la pràctica professional de l'arqueologia.
17. Utilitzar tant eines informàtiques bàsiques (per exemple, processadors de textos o bases de dades) com programes especialitzats necessaris en la pràctica professional.

Continguts

1. L'arqueologia agrària en la historiografia sobre l'Edat mitjana. El cas de la península ibèrica

2. Opcions productives i contextos socials en el període medieval
3. Els espais de conreu. Tipus i tècniques d'estudi. Estudi de casos
4. Les plantes i el bestiar en els registres arqueològics. Estudi de casos
5. La transformació i l'emmagatzematge

Metodologia

-Activitats dirigides: classes teòriques i disseny dels projectes a les pràctiques d'aula.

-Activitats supervisades: elaboració del projecte de pràctiques d'aula; elaboració de l'informe de les pràctiques de camp; tutories

-Activitat autònoma de l'estudiant: estudi; recerca de recursos; elaboració de treballs

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	25	1	11, 14, 15
Pràctiques d'aula	16,67	0,67	1, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 14, 15
Tipus: Supervisades			
Pràctiques de camp	8,33	0,33	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 16, 17
Tutorització	23,5	0,94	5, 6, 10, 11, 12
Tipus: Autònomes			
Elaboració de projectes; elaboració de memòries; estudi	75	3	

Avaluació

1. Una prova escrita (TE): 40%.
2. Un projecte escrit (PAUL): 40%.
3. Informes individuals de les practiques: 20%.

Les notes inferiors al 4 no sumaran en el calcul de la mitjana final. Es recorda que la mitjana minima per aprovar l'assignatura es de 5.

L'alumne que no realitzi tots els examens d'avaluacio programats a l'aula o no es presenti a activitats d'avaluacio obligatoria per un valor igual o superior a 2/3 de la nota final sera qualificat amb un 'No Avaluable' i **no podra presentar-se a la recuperacio**. El fet de no realitzar les practiques de camp ni presentar l'informe sera puntuat amb '0' en el calcul de la nota mitjana de l'assignatura.

Tota irregularitat comesa per un alumne durant la realitzacio d'una prova (copia, plagi) implicara una nota de zero en l'apartat concret d'avaluacio. Diverses irregularitats comeses implicaran una nota global de zero

RECUPERACIO

La recuperació consistirà en un exercici escrit. Les practiques de camp no son recuperables ni es podra fer cap treball substitutori. La recuperació tindrà lloc en la data fixada per la gestió acadèmica de la Facultat En cap cas no es podra plantejar la reavaluacio per a millorar la qualificacio de l'estudiant que ja hagues aprovat l'assignatura en el proces normal d'avaluacio continuada. La nota maxima que es podra obtenir en la reavaluacio es de 5,0 (Aprovat).

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Informe de les pràctiques de camp	20 per cent	0	0	1, 2, 3, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
Projecte (Pràctiques d'aula)	40 per cent	0	0	1, 2, 4, 5, 6, 7, 10, 12, 14, 15
Prova escrita (Teoria)	40 per cent	1,5	0,06	1, 2, 4, 7, 11, 15

Bibliografia

-Fernández-Mier, Margarita. "La Génesis de La Aldea En Las Provincias de Asturias Y León." In *The Archaeology of Early Medieval Villages in Europe*, edited by J.A. Quirós, 2009:149-165. Bilbao, 2009.

-Kirchner, H. ed., *Por una arqueología agraria. Perspectivas de investigación sobre espacios de cultivo en las sociedades medievales hispanicas*, BAR, 2010.

-Oosthuizen, Susan. 2013. "Beyond Hierarchy: The Archaeology of Collective Governance." *World Archaeology* 45 (5): 714-29. doi:10.1080/00438243.2013.847634.

-Quiros, J. A. dir., *Arqueología del campesinado medieval: la aldea de Zaballa*, Euskal Herriko Unibertsitatea, 2012.

-M. van der Veen, "Garden and field: the intensity and scale of food production", *World Archaeology*, 37 (2), 2005, p. 157-163.

-Vigil-Escalera Guirado, A., M. Moreno-García, L. Peña-Chocarro, A. Morales Muñoz, L. Llorente Rodríguez, D. Sabato, and M. Ucchesu. 2014. "Productive Strategies and Consumption Patterns in the Early Medieval Village of Gózquez (Madrid, Spain)." *Quaternary International* 346. Elsevier Ltd and INQUA: 7-19. doi:10.1016/j.quaint.2013.10.031.